

Abant Sosyal Bilimler Dergisi

Journal of Abant Social Sciences

2023, 23(3): 1552-1568, doi: 10.11616/asbi.1327930

Kadın Odaklı Habercilik Perspektifinden Yerel Medyada Kadın Haberleri: Kocaeli Örneği

Local Media From The Perspective Of Women-Based Journalism: The Case Of Kocaeli

Şefika YURDAKUL SAYGILI¹

Geliş Tarihi (Received): 15.07.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 15.09.2023

Yayın Tarihi (Published): 30.11.2023

Öz: Kadın odaklı habercilik, medya metinlerinin ideolojik ve ayrımcı diline vurgu yaparak kadının medyadaki sorunlu temsilinin dönüştürülmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmanın amacı yerel medyanın kadın odaklı habercilik perspektifinden incelenmesidir. Çalışmada, Kocaeli’nde yayımlanan 5 yerel gazetenin internet siteleri taranarak 2022 yılının ilk üç ayında kadınlarla ilgili haberleri içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan analize göre, yerel medyada kadın haberlerinin yoğun olarak asayiş kategorisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca haberlerde kadının “mağdur” teması ile verildiği; anne, eş, sevgili gibi toplumsal cinsiyet rollerine vurgu yapıldığı belirlenmiştir. Bu çalışma ile yerel medyanın toplumsal cinsiyet kalıplarının üretilmesinde ve dolaşıma sokulmasında aktif rol oynayarak kadının medyadaki sorunlu temsilinin kaynağını oluşturduğu vurgulanmıştır. Araştırma sonucunda, yerel medyanın eril ve cinsiyetçi dili ortaya konulmuş olup bu alanda bir dönüşümün gerekliliğine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Odaklı Habercilik, Toplumsal Cinsiyet, Yerel Medya ve Kocaeli.

&

Abstract: Women based journalism aims to transform the problematic representation of women in the media by emphasizing the ideological and discriminatory language of media texts. The aim of this study is to examine the local media from the perspective of women-oriented journalism. In the study, the websites of 5 local newspapers published in Kocaeli were scanned and the news about women in the first three months of 2022 was analyzed with the content analysis method. According to the analysis, it has been determined that women's news in the local media is heavily included in the public order category. In addition, in the news, the woman was given the theme of “victim”; It has been determined that gender roles such as mother, wife and lover are emphasized. With this study, it was emphasized that the local media played an active role in the production and circulation of gender stereotypes and constituted the source of the problematic representation of women in the media. As a result of the research, the masculine and sexist language of the local media has been revealed and the necessity of a transformation in this field has been mentioned.

Keywords: Women Based Journalism, Gender, Local Media and Kocaeli.

Atıf/Cite as: Yurdakul Saygılı, Ş. (2023). Kadın Odaklı Habercilik Perspektifinden Yerel Medyada Kadın Haberleri: Kocaeli Örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), 1552-1568. doi: 10.11616/asbi.1327930

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Arş. Gör., Şefika Yurdakul Saygılı, Kocaeli Üniversitesi, sefika.yurdakul@kocaeli.edu.tr.

1. Giriş

Türkiye’de kadın odaklı habercilik denildiğinde yaygın ve yerel medyadan ziyade alternatif medya kanalları akla gelmektedir. Kadın odaklı haber metni oluşturmanın sadece alternatif mecralarda gerçekleştiriliyor olması ve yaygın medyada böylesi bir çabanın olmaması, alanda çalışma yapan araştırmacıları söz konusu durumu daha çok ele almaya ve gündeme getirmeye itmektir.

Bu çalışma, yerel medyada yayınlanan kadın haberlerinin kadın odaklı habercilik bakış açısıyla incelenmesini hedeflemektedir. Haber metinlerinin gerçekliğin yeniden inşa edildiği metinler olarak ele alınması, haberlerin hak ihlali potansiyeline sahip olduğu şeklinde yorumlanmasına neden olmaktadır. Bu durumun önüne geçmek amacıyla da hak haberciliği çalışmaları ortaya çıkmıştır. Hak haberciliği, ayrımcılığa uğrayan, ötekileştirilen insan gruplarına yer vermeyi amaçlaması ve bu insanlara yönelik hak ihlallerinin medyada temsil edilme biçimini dönüştürmeyi hedeflemesi bakımından önemlidir (Tokdoğan, 2013: 11). Kadın odaklı habercilik de hak odaklı haberciliğin bir türü olarak ortaya çıkmıştır. Kadın odaklı habercilik medyada kadın temsiline sorunlu olduğu varsayımından yola çıkarak medya metinlerinin bu temsil biçiminden arındırılmasını ve kadın hakları temelli habercilik yapılmasını amaçlamaktadır.

Günümüzde medya ona atfedilen bilgi verme işlevinin çok daha ötesine geçmiştir. Medyanın hangi olaylara ve kişilere yer verdiği ve bunları nasıl yansıttığı toplumsal kodların üretilmesinde ve meşrulaştırılmasında oldukça önemlidir. Bireylerin medyada temsil biçiminin toplumsal cinsiyet rollerine uygun ve bu rolleri pekiştiren bir anlayış üzerine kurulması bireyin kendisine atfedilen role uygun hareket etmesine neden olmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üretilmesinde medyanın rolü özellikle kadınların medyada temsili çerçevesinde tartışılmaktadır. Kadınların medya metinlerindeki sorunlu temsili toplumsal alandaki eşitsizliğin pekiştirilmesine de katkı sağlamaktadır. Bu eşitsizliğin yaratılmasında ve özelden genele yayılmasında yerel medya platformları ilk basamağı oluşturmaktadır.

Yerel medya, ana akım medyaya alternatif sunması, çoksesliliğin korunması ve bölgesel haberciliğin geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Yerel medya halkın sesi ve demokrasinin temeli olarak tanımlanmakla birlikte (Gezgin, 2007: 177), bölgesel kültürel kimliğin korunması da yerel medya araçlarına yüklenen önemli misyonların başında gelmektedir (Girgin, 2009: 238). Yerel medya, egemen medya kuruluşlarında seslerini duyuramayan yurttaşların sesi olması bakımından önemli olmakla birlikte ana akım medyanın da temelini oluşturmaktadır.

Genel yapısı ve özellikleri bakımından ana akım medyayı besleyen bir kaynak olarak görülen yerel medyada kadının temsili bu nedenle önem arz etmektedir. Özelden genele yayılan bir habercilik anlayışı ekseninde yerel medya haberlerinde kadının eksik, yanlış ve kusurlu temsili yaygın medyaya yayılan bir söylemin de ilk kaynağını oluşturmaktadır. Medyada kadın odaklı bir habercilik anlayışının sağlanması için öncelikli olarak yerel medya platformlarının cinsiyetçi dilinin dönüştürülmesi ve bu alanda bir farkındalığın oluşturulması gerekmektedir.

Bu çalışma, yerel medyada kadınların nasıl yer aldığını ortaya koymak ve kadınların yerel medyada temsil biçiminin kadın odaklı habercilik bakış açısıyla değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda Kocaeli yerel medyasında kadınları konu alan haber metinleri analiz edilmiştir. Bu bağlamda çalışmanın kuramsal çerçevesini kadın odaklı habercilik oluşturmaktadır. Yerel medya ve habercilik pratiklerine ilişkin bilgilerin yer aldığı çalışmada, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin üretilmesinde yerel medyanın rolü irdelenmiştir. Çalışmada ayrıca Kocaeli yerel medyasının tarihsel sürecine de kısaca değinilmiştir. Kocaeli’nin hem basılı gazeteler hem de dijital platformlarda yayın yapan haber siteleri açısından zengin bir yerel medyaya sahip olması, çalışmaya dahil edilecek yayınların sınırlandırılması gerekliliğini doğurmuştur. Bu kapsamda çalışma, Basın İlan Kurumu’nun verileri dikkate alınarak Kocaeli merkez ilçede yayın yapan 5 yerel gazetenin internet siteleri üzerinden yürütülmüştür. Çalışmanın zaman aralığı 2022 yılının ilk üç ayı (Ocak-Şubat-Mart) olarak belirlenmiş ve bu zaman aralığında yayımlanan kadınlarla ilgili bütün haberler araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Bu haberler içerik analizi yöntemi ile nicel ve nitel açıdan analiz edilmiştir. Yapılan analizle yerel medyada yayımlanan kadın haberlerinin cinsiyetçi ve eril yapısı açığa çıkarılarak kadınların yerel medyada toplumsal cinsiyet kalıplarından

arındırılmış ve eşitlikçi bir biçimde yer alması, kadın lehine bir anlayışın oluşturulması ve haber metinlerine uygulanabilmesi amacıyla bir takım öneriler sunulmuştur.

2. Bir Habercilik Türü Olarak Kadın Odaklı Habercilik

Haber üretim sürecinin temelinde yatan ideolojik boyut, medya kuruluşlarının haber içeriklerinin belirlenmesinde de önemli bir unsur oluşturmaktadır. Haber metinlerinin ideolojik işlevi, egemen toplumsal sistemlerin bu metinler aracılığıyla yeniden üretilmesine neden olmaktadır. Bu durum, geleneksel habercilik anlayışıyla üretilen metinlerin hak ihlallerini barındırmasının temel nedeni olarak görülmektedir. Kadın odaklı habercilik kavramı ise bu durumu dönüştürme amacıyla ortaya çıkmıştır.

Haber metinlerinin güç iktidar ilişkisinin kurulmasında gerekli olan toplumsal normları egemen ideolojiyi yeniden üreterek desteklemesi onun yapısal sorunlarının da temelini oluşturmaktadır. Dursun (2007: 106), medya ve temsil ilişkisine dayanan bu durumu hem haber ve insan hakları arasında dolaylı ve örtük bağlantı hem de doğrudan ve açık bağlantı olduğuna işaret ederek aktarmaktadır. Haber metinleri yapısı gereği toplumsal ilişkileri yansıtmakta ve bu ilişkiler içerisindeki güç iktidar dengelerini yeniden üretmektedir. Bu da haberi, insan hakları ile ilgili metinler haline getiren özelliğin başında gelmektedir. Haberlerin temsil biçimi, onun konusu olan bireyin hayatına doğrudan müdahale etmektedir. Öyle ki haber metninin konusu olan insan bir anlamda sınıflandırılmış, kategorize edilmiş haberin teması ve metnin anlamı çerçevesinde iyi, kötü, güzel çirkin, kurban fail gibi konumlara hapsedilmiştir

Medya metinlerinin hak ihlalleri içeren metinler olarak görülmeye başlaması, habercilik alanında yeni tartışmaların da doğmasına neden olmuştur. Bu sorunu çözmek amacıyla geleneksel habercilik anlayışının dönüşümüne katkı sağlamak için çeşitli önlemler ve öneriler ortaya konulmuştur. Hak odaklı habercilik de bu yeni habercilik perspektiflerinden biridir. İlk olarak Bağımsız İletişim Ağı (BİA) tarafından kullanılan hak haberciliği kavramı, 1997 yılında temelleri atılan BİA projesiyle birlikte medya platformlarının demokratikleşme arayışına bir alternatif olarak ortaya çıkmıştır (Samer, 2007: 129).

Hak haberciliği, insan haklarını görmezden gelmeyen, geleneksel medya metinlerinde hak ihlalinin konusu veya faili olduklarında yer bulan ötekilerin haklarını gözeten ve haber metinlerini herhangi bir hak ihlaline yol açmayacak şekilde oluşturulan haber türüdür (Alankuş, 2007a: 22). Bu anlayışa göre gazeteci, toplumsal eşitsizlikleri göz önünde bulundurmalı ve bu eşitsizliklerin çözümüne yönelik bir tutumla yayın yapmalıdır. Bunun sağlanabilmesi için de geleneksel gazeteciliğin kodlarının dönüştürülmesi gerekmektedir (Dündar ve Deniz, 2010: 202).

Toplumsal eşitsizliklerin ve bu eşitsizliklere yönelik çözümlerin habercilik pratiklerine yansımaları gerektiğini vurgulayan hak odaklı habercilik medya platformlarında ötekileştirilen, dezavantajlı olarak yansıtılan grupların da haklarını kapsayan bir anlayıştır. Bu gruplar içerisinde çocuklar, engelli bireyler, yaşlılar gibi medyada temsil biçimi sorunlu olan kesimler yer almaktadır. Kadınların da bu gruplar arasında yer alması medya literatüründe kadın odaklı bir habercilik anlayışının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Böylesi bir habercilik türünün ortaya çıkış nedenini "*insana atfedilen anlamın ataerkil bir bakış açısına dayanması*" olarak yanıtlayan Alankuş, toplumsal alanda ataerkil zihniyetin dönüşümü tam anlamıyla gerçekleşene kadar maruz kaldıkları eşitsizlikler nedeniyle kadınların olumlu ayrıcalıklarla yaklaşılması gereken kesim olduğunu belirtmektedir (Alankuş, 2012: 24-25).

Medyada kadınların ikincil konumda temsilinin önüne geçmek ve bu alanda bir dönüşüm yaratmak amacıyla ortaya çıkan kadın odaklı haberciliğin temelinde kadınların uğradıkları hak ihlallerinin kadın hakları çerçevesinden ele alınarak kadınlar lehine bir haber metni oluşturulması yatmaktadır. Tokdoğan (2013: 20) kadın odaklı haberciliğin kadın hakları konusunda bilgilendirici ve kadını güçlendirici bir şekilde kurgulanması gerektiğinin altını çizmektedir. Kadın odaklı habercilik medya metinlerinin cinsiyetçi söylemlerden arındırılmasını kapsamaktadır.

Alankuş'a göre (2007b: 33-36), kadın odaklı habercilikteki temel amaç görmezden gelinen yok sayılan ve ötekileştirilen kadınları görünür kılmak ve haber metinlerinde kadınların mağdur, kurban ve eksik temsil edilmesinin önüne geçmektir. Kadın odaklı habercilik yapabilmek için geleneksel habercilik kodlarının ve habercilik pratiklerinin, haberin dil ve söyleminin de dahil edilerek yapısal bir değişikliğe uğraması

gerekmektedir. Kadınlar medyada genellikle şiddet, taciz, tecavüz gibi hak ihlallerine maruz kaldıklarında haber konusu olurken bu haberlerde yer alış biçimleri de yeni bir mağduriyet yaratmaktadır Kadın odaklı habercilik yapılırken toplumda bu alanda farkındalık yaratmak ve hak ihlallerinin duyurulmasını amaçlayan bir habercilik pratiği gerçekleştirilmektedir.

3. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Üretilmesinde Yerel Medyanın Rolü

Erkeği temsil eden ataerkil sistem daima kendisinden olanı güçlü kılan, kendisinden olmayanı ise ötekileştirerek zayıf ve güçsüz gösteren bir alan yaratmaktadır. Öznesi erkek olan bu sistemin ötekisini ise kadınlar oluşturmaktadır. Toplumsal alanda egemenliğini sürdürmek ve garanti altına almak isteyen ataerkil yapı erkeği ve erkekliği gücün, iktidarın ve otoritenin efendisi olarak görürken kadını ve kadınlığı aciz, muhtaç ve desteklenmesi gereken bir anlayışla öteki olarak konumlandırmaktadır. Bunu da toplumsal, siyasal, kültürel ekonomik ve daha birçok alanda üretmektedir. Erkek egemen bir yapılanma ile kurulan bu toplumsal sistem kadını belirli roller içerisine hapsederek onu sınırlandırmaktadır (Aktaş, 2013,: 57). Bu ataerkil sistem varlığını sürdürebilmek, güç ve otorite ile olan bağıyı korumak için bir takım araçlara ihtiyaç duymaktadır. Bu araçların başında ise medya gelmektedir.

Medya kuruluşları mülkiyet yapılarının bir gereği olarak iktidar grupları ile yakın ilişkiler kurarak temsil stratejisini de buna göre oluşturmaktadır. Toplumsal, ekonomik, siyasal ve kültürel pek çok alanda hakim olan ataerkil sistem medyayı da içerisine almakta ve medya orta üst sınıf, beyaz ve heteroseksüel erkeği temsil etmektedir (Alankuş, 2007b: 36).

Medya, öznesi kadın olan içerikleri potansiyel haber olarak görmekte ve medyada kadının temsiline ilişkin araştırmalarla bu konu sürekli gündeme getirilmektedir. Bu çalışmalarda medyanın ataerkil yapısına dikkat çekilerek medya platformlarının toplumsal cinsiyet kalıplarının üretilmesindeki rolü üzerinde durulmaktadır (Timisi, 1997; Gencil Bek ve Binark, 2000; Dursun, 2008; Mater & Çalışlar, 2012).

Medyada kadın temsilinin çoğunlukla annelik ve eş rolleri ile sınırlandırılmaktadır. Kadını belirli roller içerisine hapseden bu anlayış kadını kimliksizleştirmekte, erkek egemen bir söyleme hapsedmektedir. Medyadaki erkek egemen söylemin temelinde ise kadın kimliğinin pasif bir biçimde konumlandırılması ve bedene indirgenerek cinsel bir nesne haline getirilmesi söz konusudur. (Saktanber, 1993: 213).

Haber metinlerinde yer alan bireyin sunumu, hikâyenin verilmiş biçimi gibi unsurlar sadece metnin inşası olarak değil aynı zamanda söz konusu kişilerin toplumsal kimliklerine dair ipuçlarını da taşımakta ve hatta bu kimlikleri yeniden üretmektedir. Haber metinlerini bir temsil aracı olarak görmek haberin toplumsal alanda var olan söylemlerin inşasında ve dolaşıma sokulmasında nasıl bir öneme sahip olduğunu anlamak açısından oldukça önemlidir. Habere konu olan bireylerin nasıl ve ne şekilde temsil edildikleri de önem kazanmaktadır. Bu temsil sürecini kolektif bir anlayışın oluşmasındaki inşa süreci olarak tanımlayan Tokdoğan, gerçekliğin eksik/yanlış ve hatalı temsilinin gerçek hayatta da bu kalıplara girme çabasını beraberinde getirdiğini belirtmektedir (Tokdoğan, 2013: 21). Medya metinlerinin bireyleri temsil biçimi toplumsal inşa olarak ele alınan toplumsal cinsiyetin (Bora, 2005), medya aracılığıyla üretilmesine neden olmaktadır.

Medya içerikleri kadının anne, eş, sevgili gibi rollerini yineleyerek toplumsal cinsiyet rollerinin dolaşıma sokulması ve pekiştirilmesi, şiddetin meşrulaştırılması ve erkekliğin yüceltilmesi gibi pek çok sorunlu temsilin kaynağını oluşturmaktadır (Alankuş, 2007b). Timisi'ye göre medyada kadının ev ve aile içerisinde konumlandırılması, kadınlıkla ilgili ideolojik yönden çarpıtılan, sınırlı ve basmakalıp imgelerin kullanılması gibi unsurlar kadının toplumsal alandaki ikincil konumunu pekiştirmektedir. Ancak medya, toplumsal sistemlerin sürdürülmesinde, pekiştirilmesinde ve dolaşıma sokulmasında büyük rol oynayanın yanı sıra bütün bu olumsuzlukların dönüştürülmesinde de önemli bir araç konumundadır (1998, s.407).

Medya, örgütlenme yapısı, haber üretim biçimi, kadın istihdamının yetersizliği ve haber söylemi gibi pek çok noktada cinsiyet eşitsizliğini üreten bir anlayışla hareket etmektedir. Kadının bu eşitliksiz temsilinin önüne geçmek amacıyla medyanın eril yapısının ve söyleminin dönüştürülmesi gereklidir. Ancak bu

alandaki öncelikle makro bir dönüşümdense mikro düzeyde bir dönüşümün gerçekleştirilmesi ve özelden genele yayılan bir çabanın yapılandırılması daha yerinde olacaktır. Ana akım medyayı dönüştürmenin yolu yerel medya araçlarından geçmektedir. Franklin (2005: 27), yerel medyayı yapısal özellikleri nedeniyle değişime yatkın bir kaynak olarak değerlendirmektedir. Yerel medyaların hem yapısal özellikleri hem de ana akım medyaya göre ulaşılabilir bir konumda yer alması teorik bilginin sahada uygulanması için de uygun bir alan olduğunu göstermektedir. Yerel medyaların büyük ölçekli medya kuruluşlarına göre daha küçük ölçekli ve ulaşılabilir olması, haber içeriklerinin sınırlı ve yereli bağlayan nitelikte olması gibi unsurlar böylesi bir dönüşümü başlatmanın ilk ayağı olarak yerel medya araçlarının seçilmesindeki geçerli nedenlerin başında gelmektedir.

Sınırları belirli bir bölgede basılan, yayımlanan medya araçları için kullanılan yerel medya tanımlamalarındaki ortak noktalar, bireylerin yaşadıkları bölge hakkındaki haberleri almasını sağlamak, kamuoyu oluşturmak, bilgilendirmek ve eğlendirmek amacıyla yayınlar yapan medya kuruluşları olarak ele alınmalıdır (Vural, 1999: 113). Franklin'e (2005) göre, yerel medya kitlesel temsilden ziyade yerelliğin temsiline de olanak sağlaması bakımından egemen medyadan ayrılmaktadır. Yerel kimliğin oluşturulması anlamında önemli bir unsur olarak görülen yerel medya kuruluşları, bölge halkının sorunlarına dikkat çekerek yerel yöneticilerin de bu konuları gündemlerine taşımasını sağlamaktadır (Kalender, 1999: 60).

Medyada bir olayı haber yapan unsurların başında mekânsal ve kültürel yakınlık ilk sırada yer almaktadır. Buna göre çatışma, eylem ve olağandışılığa ek olarak coğrafi yakınlık, olayların haber değeri açısından da büyük önem taşımaktadır. Bireyler yakınlarında meydana gelen olaylarla daha çok ilgilenmektedirler (Gilchrist, 2010: 375). Bu durum yerel medyaların önemini sağlamakla birlikte bu medya platformlarında üretilen içeriklerin de yerel bağlamda etkin metinler haline gelmesinin temelini oluşturmaktadır.

Gürses'e göre (2015: 9-11), demokrasilerin gelişmesinde yerel medyanın işlevi demokratik katılım sağlanmasında ortaya çıkmakta ve yerel medya yöneticileri ile halk arasında köprü görevi görmektedir. Bu nedenle demokratik bir toplumun oluşturulması ve bu demokratikleşme çabasının yerelden genele yayılması açısından yerel medya önemlidir. Demokratik bir toplum düzeni oluşturmanın koşullarından olan yerel medyanın aynı zamanda yerel halkın sesini duyurması ve bu sesin yaygın medya platformlarına taşınmasını sağlamaktadır. Bulunduğu bölgenin özelliklerini temsil etmesi ve yerele özgü toplumsal normların oluşturulması açısından da önemli olan yerel medya, günümüz medya platformları arasında niceliksel olarak çoğunluğu oluşturmaktadır (Arslan & Arslan, 2018: 222).

Medya platformlarının yerel düzeyde erkek egemen bir sistem tarafından organize edilmesi ve yerel medyanın bölgesel anlamda dolaşıma soktuğu cinsiyetçi kalıplar kadının medyada sorunlu temsilinin de temelini oluşturmaktadır. Bu durum medya ve kadın çalışmalarında yerel medyanın ayrı bir öneme sahip olmasına neden olmaktadır.

Bu amaçla ilk olarak yerel medyanın cinsiyetçi ve eril dilinin açığa çıkarılarak bu alandaki eksikliklere dikkat çekmek medyadaki dönüşümün ilk adımını oluşturacaktır. Bu çalışma yerel medyanın kadın haberlerini sunuş biçimini inceleyerek medyanın cinsiyetçi dilini açığa çıkarmayı hedeflemektedir.

Yerel medya olarak güçlü ve köklü bir geçmişe sahip olan Kocaeli'nde yerel medya faaliyetleri matbaanın kurulmasıyla birlikte gelişmeye başlamıştır. 2001 yılında gazeteci Sedat Şimşek tarafından yazılan "Başlangıcından Bugüne Kocaeli Basın Tarihi, 1848-2001" başlıklı yüksek lisans tezinde Kocaeli basın tarihi ile ilgili detaylı bilgiler verilmektedir. Şimşek'e göre (2001: 50-52), Kocaeli'nde matbaa ve basın faaliyetleri özel matbaalara sahip olan Ermeniler tarafından başlatılmakta ve onların hazırladıkları yayınlara dayanmaktadır. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte kentte yayınlanan gazeteler sayısal olarak artmış ve çok sayıda yerel gazete faaliyet göstermiştir.

Günümüzde de Kocaeli yerel medya alanında oldukça aktif bir profil çizmektedir. Kentte şu anda yayın hayatını sürdüren merkez ve ilçeler dahil olmak üzere toplam 14 yerel gazete bulunmaktadır. Bu gazetelerden 6'sı merkez ilçe olan İzmit'te yayın yapmakta geri kalanlar ise kentin diğer ilçelerinde faaliyet göstermektedirler.

4. Yöntem

Kocaeli merkezde yayın yapan yerel gazetelerden 5 yerel gazetenin 2022 yılının ilk 3 ayına ait kadın haberlerinin incelendiği bu çalışmada içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İletişim çalışmalarında sıklıkla kullanılan içerik analizi yöntemi içeriğin belirlenen kodlamalar çerçevesinde sistematik biçimde ele alınmasını sağlayan bir araştırma yöntemidir. İçerik analizinin temelinde, metnin içerik özelliklerinin sayısallaştırılması amacı yatmaktadır (Geray, 2011: 151).

Araştırma verilerinin anlamlı bölümlere ayrılarak kodlanması yoluyla bu verilerin altında yatan ilişkilerin açığa çıkarılmasının istendiği içerik analizi yönteminde, metin ve görsel incelemeler aracılığıyla olayların, kişilerin veya grupların temsilinin ortaya konulması söz konusudur (Yıldırım & Şimşek, 2008: 89). Bu bağlamda, kadın odaklı habercilik perspektifinden yerel medyada kadın haberlerinin yer alış biçimlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmaya en uygun yöntemin de içerik analizi olacağı düşünülmüş ve yapılan araştırmada içerik analizinden faydalanılmıştır.

Çalışma kapsamında Kocaeli yerel medyasıyla ilgili bir tarama yapılmış ve Kocaeli’nde yayın yapan yerel gazeteler incelenmiştir. Bu gazetelerin belirlenmesinde Basın İlan Kurumu’nun verilerinden faydalanılmıştır. Kocaeli’nin zengin bir yerel medyaya sahip olması ele alınacak gazetelerin sınırlandırılması gerekliliğini doğurmuştur. Öncelikle araştırmanın örnekleme merkez ilçe olan İzmit ile sınırlandırılmıştır. İzmit’te yayınlanan yerel gazetelerin listesi çıkarılmış ve tiraj oranları da göz önünde bulundurularak beş gazete araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

Bu gazeteler: Özgür Kocaeli, Çağdaş Kocaeli, Bizim Yaka, Kocaeli Demokrat ve Kocaeli gazeteleridir. Bu gazetelerden Özgür Kocaeli Gazetesi, yayın hayatına 19 Eylül 1991 tarihinde başlamıştır. Kentin en çok okunan gazetesi olan Özgür Kocaeli’nin günlük tirajı 800’dir. Yayın hayatına 2006 yılında başlayan Çağdaş Kocaeli Gazetesi’nin günlük tirajı 750’dir. Bizim Yaka Kocaeli Gazetesi ise yayın hayatına 2012 yılında başlamış, 500 tirajı ile kentin en yüksek tirajlı üçüncü gazetesi olma özelliğini taşımaktadır. Gazetecilikte bağımsızlık ve güven vurgusuyla yayın yapmaya başlayan Kocaeli Demokrat Gazetesi 2005 yılında yayın hayatına başlamıştır. Gazetenin tirajı 480’dir. Araştırma kapsamına dahil edilen Kocaeli Gazetesi ise kentte kurulan ilk gazetenin devamı olarak görülmekte ve bugün 420 tiraj ile yayın hayatını sürdürmektedir.²Bu gazetelerin internet sitelerindeki haberler, 1 Ocak 2022-30 Mart 2022 olarak belirlenen tarih aralığındaki bütün günler için tek tek taranmıştır. Üç aylık zaman diliminde beş yerel gazetede toplam 25 bin 764 haberin yayımlandığı ve bu haberlerden sadece 583’ünün kadınlarla ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Örnekleme grubundaki gazetelerde yer alan bu kadın haberleri incelenerek asayiş, gündem, spor, siyaset, yaşam, kadın hakları ve ekonomi olmak üzere çalışmanın amacını yansıtacak toplam yedi kategori belirlenmiştir. Kategorilendirme, içerik analizi yönteminin bir aşamasıdır ve çalışma amacının yansıtılmasına yönelik, elde edilen dokümanlardan yola çıkılarak yapılmaktadır (Balci, 2016: s.221). Kodlamaların yapılması ve analiz edilmesi sürecinde ise bu alanda daha önce yapılan benzer çalışmalardan faydalanılmıştır. Öztunç ve Büyükbaykal (2018), tarafından gerçekleştirilen, “Sakarya Yerel Basınında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Farklı Boyutlardan İncelenmesi” başlıklı çalışma ile Şahin (2018) tarafından, “Kocaeli Yerel Gazetelerinde Yayınlanan Haberlerin Analizi” başlıklı çalışmaların araştırma formları incelenmiş ve bu çalışmaya özgü yeni bir araştırma formu oluşturulmuştur.

Araştırmada ilk olarak gazetelerde kadınlarla ilgili haberlerin hangi sıklıkta yer aldığı, kadın haberlerinin tonu, haber fotoğrafları ve haber aktörleri durumu, kadınların haberlerde yer alma biçimi ile kadın haberlerinin hangi kategorilerde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Belirlenen yedi kategorinin alt temalar ekseninde tek tek açıklanması ve bu açıklamalara uygun kodlamaların yapılması amacıyla her bir kategori için yeni bir kodlama tablosu oluşturulmuştur. Son aşamada, tüm verilerin kodlama cetveline kaydedilmesinin ardından “Excel” programından yararlanılarak istatistiki bilgilere ulaşılmıştır. Araştırma

² Gazetelerin tiraj bilgileri Kocaeli Basın İlan Kurumu ile görüşülerek alınmış olup 2022 yılına aittir.

güvenilirliği ve tutarlılığını test etmek amacıyla verilerin tek tek kontrolü yapılmış ve rastgele seçilen tablolar araştırmacı tarafından yeniden kodlanarak aynı sonuçlara ulaşılmıştır.

5. Bulgular

Bu bölüm Kocaeli yerel medyasında 2022 yılının ilk üç ayında yayımlanan kadınlarla ilgili 583 haberin nicel analizini kapsamaktadır.

Tablo 1: Kadın Haberlerinin Gazetelere Göre Dağılımı

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka Kocaeli		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli Gazetesi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kadın Haber Sayısı	116	1,8	72	2,2	103	2,1	126	2,5	166	2,7	583	2,3
Toplam Haber Sayısı	6310		3289		4841		5078		6246		25764	

Kocaeli yerel medyasında kadın haberlerinin gazetelere göre dağılımlarının yer aldığı bu tabloya göre üç aylık zaman diliminde beş yerel gazetede toplam 25 bin 764 haber yayımlanmış olup kadınlarla ilgili haber sayısı 583'tür. Yayımlanan kadın haberlerinin tüm haberlere oranı %2,3'tür. Gazetelere göre ise kadın haberlerinin dağılımı sırasıyla; Kocaeli (%2,7), Çağdaş Kocaeli (%2,5), Demokrat Kocaeli (%2,2), Bizim Yaka (%2,1) ve Özgür Kocaeli'dir. (%1,8). Gazetelerde yayınlanan haber sayıları ve kadın haberlerinin sayıları yerel medyada kadınların yeterince temsil edilmediğini ve kadınların ikincil konumda yer aldığını ortaya koymaktadır.

Tablo 2: Gazetelerdeki kadın haberlerinin tutumu

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka Kocaeli		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli Gazetesi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Tarafsız/ Nötr	42	36,2	11	15,3	38	36,9	65	51,6	76	45,8	232	39,8
Cinsiyetçi	74	63,8	61	84,7	65	63,1	61	48,4	90	54,2	351	60,2
Yapılan Toplam Haber	116		72		103		126		166		583	

Tablo 2'de yerel gazetelerin internet sitelerindeki kadın haberlerin tonu ile ilgili bulgular yer almakta olup; incelenen 5 yerel gazetede Çağdaş Kocaeli gazetesi (%51,6) tarafsız/nötr tondaki haber sayısının yoğun olduğu tek gazetedir. Diğer gazetelerde haberin tonuna ilişkin veriler sırasıyla; Özgür Kocaeli gazetesinde cinsiyetçi tondaki haber sayısı 74 tarafsız/nötr tonlu haber sayısı ise 42'dir. Demokrat Kocaeli gazetesinde cinsiyetçi tondaki haber sayısı 61, tarafsız/nötr haber sayısı 11; Bizim Yaka gazetesinde cinsiyetçi tondaki haber sayısı 65, tarafsız nötr haber sayısı 38; Kocaeli gazetesinde ise 90 haberde cinsiyetçi ton kullanılırken, 76 haber tarafsız nötr tonda yayımlanmıştır.

Kadın haberlerinin tutumuna ilişkin veriler gazetelerin internet sitelerinde yer alan haber içeriklerinin toplumsal cinsiyet kalıpları ekseninde analiz edilmesini kapsamaktadır. Buna göre kadınları haber metinlerinde anne, eş, sevgili olarak gören ve kadın haberlerinde toplumsal cinsiyet kalıplarına yoğun olarak yer veren içerikler yerel medya haberciliğinde sıklıkla kullanılmaktadır. Kadın haberleri yerel medyada yoğunlukla (%60,2) cinsiyetçi bir tonla verilmektedir. Bu durum yerel medyanın cinsiyetçi ve eril bir dili olduğunu kanıtlamaktadır. Tarafsız/nötr tondaki haberler (%39,8) ise daha çok 5N 1K'nın yer verildiği trafik kazası haberlerini, spor haberlerini ve toplantı açılış gibi rutin haberleri kapsamaktadır.

Tablo 3: Haberin Aktörü Durumu

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kadın	56	48,3	45	62,5	52	50,5	64	50,8	52	67,5	269	46,1
Erkek	41	35,3	12	16,7	34	33	32	25,4	37	22,3	156	26,8
Diğer	19	16,4	15	20,8	17	16,5	30	23,8	77	46,4	158	27,1
Toplam	116		72		103		126		166		583	

Tablo 3, gazetelerin internet sitelerindeki kadın haberlerinin aktör durumuna ilişkin verileri içermekte olup; kadınların haber aktörü olarak en yüksek yoğunlukta yer verildiği gazeteler sırasıyla, Kocaeli gazetesi (%67,5), Demokrat Kocaeli gazetesi (%62,5), Çağdaş Kocaeli gazetesi (%50,8), Bizim Yaka gazetesi (%50,5) ve Özgür Kocaeli gazetesi (%48,3)'dir. Erkeğin haber aktörü olarak yer verildiği gazete sıralaması ise Özgür Kocaeli gazetesi (%35,3), Bizim Yaka gazetesi (%33), Çağdaş Kocaeli gazetesi (%25,4), Kocaeli gazetesi (%22,3) ve Demokrat Kocaeli (%16,7)'dir.

Tablo 4: Haber Aktörü Olarak Kadının Görünümü

	Özgür Kocaeli		Kocaeli Demokrat		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		KocaeliGazetesi		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Fotoğraflanmış	42	75	36	80	38	73,08	45	70,3	30	57,7	191	71
Bahsedilmiş	14	25	9	20	14	26,92	19	29,7	22	42,3	78	29
Toplam	56		45		52		64		52		269	

Kadınların haber aktörü olduğu haberlerle ilgili verilerin yer aldığı tabloya göre Demokrat Kocaeli gazetesi %80 (36) oranı ile kadın fotoğrafına en fazla yer veren gazete olurken, sırasıyla Özgür Kocaeli gazetesi %75 (42), Bizim Yaka gazetesi %73,8 (38) ve Çağdaş Kocaeli Gazetesi ise %70,3 oranlarıyla haberlerinde kadın fotoğrafına yer vermişlerdir. Buna göre kadınların haberin aktörü olduğu içeriklerin büyük çoğunluğunda (%71) kadın fotoğrafının kullanıldığı tespit edilmiştir. Kadın haberlerinin Tablo 6'da gösterildiği üzere üzere yoğun olarak asayiş kategorisinde yer alması kadın görsellerinin büyük çoğunluğunun da bu kategorideki haberlerden oluştuğunu ortaya koymaktadır. Kadınlarla ilgili haberlerde özellikle şiddet ve cinayet haberleri söz konusu olduğunda şiddete uğrayan/öldürülen kadınların fotoğraflarına sosyal medyadan ulaşılmakta ve bu fotoğraflar hiçbir süzgece tabi tutulmadan aleni bir biçimde yayınlanmaktadır. Hak ihlaline uğrayan kişilerin fotoğrafını yayınlamak medya kuruluşları tarafından bir habercilik başarısı olarak görülürken insan hakları, mahremiyet ve kişilerin korunması gibi unsurlar göz önünde bulundurulmamaktadır. Aynı içerikteki haberlerde şiddet gösteren veya şüpheli durumundaki erkeğin fotoğrafları ise genellikle kimliğin belli olmaması içi buzlama tekniği ile verilmektedir. Bu durum medyada mağdur, ölen/öldürülen kişinin hak unsurunun da ortadan kalktığına dair genel bir kanı olduğunu göstermekte olup; medyada hak ve hak ihlalleri odaklı bir yaklaşımın olmadığı tezini doğrulamaktadır. Örneğin: Karısının intihar ettiğini iddia eden ve olayla ilgili şüpheli olarak gözaltına alınan adının görüntüsü buzlanarak verilirken, intihar eden kadının gelinlikli fotoğrafı açık bir biçimde haberde kullanılmıştır. ³

³ <https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/9101858/3-ay-once-evlendigi-esini-evde-olu-bulan-sanik-ben-zaten-canimi-kaybetmisim>

Tablo 5: Haber Aktörü Olarak Erkeğin Görünümü

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Fotoğraflanmış	15	36,6	3	25	9	26,5	7	21,9	30	81,1	64	41
Bahsedilmiş	26	63,4	9	75	25	73,5	25	78,1	7	18,9	92	59
Toplam	41		12		34		32		37		156	

Bu tablo, erkeğin haber aktörü olduğu içeriklerdeki görünümünü göstermektedir. Yapılan incelemelerde kadın haberlerinde erkeklerin de aktör olarak yer aldıkları belirlendiğinden haber aktörü olarak erkek kategorisinin de oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Buna göre erkeğin haber aktörü olduğu metinlerde sadece bahsedilme oranı %59 iken fotoğraflandığı haberlerin oranı ise %41'dir. Kadınlarla ilgili haberlerde erkeklerin haber aktörü olduğu içerikleri yoğun olarak asayiş haberlerinin oluşturduğu göz önünde bulundurulduğunda bu tarz haberlerde erkeğin fail/şüpheli olarak yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu içeriklerde erkeğin fotoğrafına ya hiç yer verilmemiş ya da buzlama tekniği kullanılarak verilmiştir. Bu durum kişilik haklarının korunması kapsamında hak odaklı habercilik anlayışı açısından olumlu bir durum olmakla birlikte medyanın aynı tutumu kadın fotoğrafları söz konusu olduğunda göstermemesi kadınların medyada görsel açıdan temsilinin sorunlu olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 6: Gazetelerin İnternet Sitelerindeki Kadın Haberlerinin Kategorilere Göre Dağılımı

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Asayiş	47	40,5	19	26,4	45	43,7	26	20,6	37	22,3	174	29,8
Gündem/Güncel	27	23,3	13	18,1	27	26,2	36	28,6	60	36,1	163	28
Spor	9	7,8	10	13,9	1	1,0	24	19	20	12	64	11
Siyaset	13	11,2	14	19,4	11	10,7	15	11,9	8	4,8	61	10,5
Yaşam	8	6,9	10	13,9	10	9,7	16	12,7	14	8,4	58	9,9
Kadın Hakları	9	7,8	2	2,8	6	5,8	5	4,0	11	6,6	33	5,7
Ekonomi	3	2,6	4	5,6	3	2,9	4	3,2	16	9,6	30	5,1
Toplam	116		72		103		126		166		583	

Tablo 6'de gazetelerin internet sitelerindeki kadın haberlerinin kategorilere göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre gazetelerin internet sitelerindeki kadın haberlerinde en yüksek düzeyde yer verilen ilk iki haber kategorisinin asayiş (%29,8) ve gündem/güncel (%28) olduğu tespit edilmiştir. Asayiş haberleri; şiddet, cinayet, taciz/tecavüz, intihar ve hırsızlık gibi bir hak ihlaline maruz kalmış kişilerin yer aldığı haber kategorisini oluşturmaktadır. Gündem güncel konulu haberler ise kadınlarla ilgili etkinlikleri, güncel yerel haberleri kapsamaktadır. Bu kategorideki haberlerin büyük çoğunluğunda erkek siyasi ve yöneticilerin kadınlar günü açıklamaları yer almaktadır. Siyaset kategorisindeki haberler (%10,5) siyasi parti temsilcisi veya siyasi lider olarak kadının yer aldığı haberleri kapsamaktadır. Spor kategorisinde yer alan haberler (%11) farklı spor dallarında ön plana çıkan kadın sporcuların haberleridir. Yaşam kategorisindeki haberler (%9,9) ise kadınlarla ilgili özel haber ve röportajları, kadınlara yönelik kurslar ile sağlık alanındaki kadın haberlerinin yanı sıra Covid-19 nedeniyle hayatını kaybeden kadın haberlerini kapsamaktadır. Kadın hakları ile ilgili haberleri kapsayan kadın hakları kategorisi (%5,7) ile ekonomi kategorisi (% 5,1), kadın haberlerinin en az yer aldığı iki kategoriyi oluşturmaktadır.

Tablo 7: Asayiş kategorisindeki kadın haberlerinin içeriği

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Şiddet	17	36,2	10	52,6	20	44,4	10	38,5	20	54,1	77	44,3
Cinayet	17	36,2	7	36,8	16	35,6	10	38,5	13	35,1	63	36,2
Taciz/Tecavüz	1	2,1	0	0	1	2,2	1	3,8	1	2,7	4	2,3
Trafik Kazası	9	19,1	1	5,3	6	13,3	4	15,4	2	5,4	22	12,6
İntihar	2	4,3	1	5,3	1	2,2	1	3,8	0	0	5	2,9
Hırsızlık	1	2,1	0	0	1	2,2	0	0	1	2,7	3	1,7
Toplam	47		19		45		26		37		174	

Tablo 7’de asayiş kategorisindeki kadın haberlerinin hangi konularla yer aldığına ilişkin veriler bulunmaktadır. Bu tabloya göre asayiş kategorisindeki en yüksek veriye sahip konu içeriğini sırasıyla şiddet (%44,3), cinayet (%36,2), trafik kazası (%12,6), intihar (%2,9), taciz/tecavüz (%2,3) ve hırsızlık (%1,7) oluşturmaktadır. Bu durum medyada kadınların sorunlu temsilini de ortaya koymaktadır. Alankuş’un (2007) da belirttiği gibi, kadınlar medya platformlarında ancak bir şiddet/cinayet veya taciz tecavüz gibi üçüncü sayfa haberleri olarak nitelendirilen olaylar söz konusu olduğunda geniş yer bulmakta ve bu haberler içerisinde de kadının temsili sorunlu bir hal almaktadır.

Medya kadın cinayeti ve şiddetini özellikle ölüm şekli sansasyonel olduğunda haber değeri olarak görmekte ve bu konuyu sürekli gündeme getirmektedir. Örneğin; araştırma zaman aralığında meydana gelen Kocaeli’nin Körfez ilçesinde bir kadının 7. kattan düşmesi ile ilgili olay, yerel medyada geniş yer bulmuş ve bu konu sürekli olarak gündemde tutulmuştur. Yerel medyada kadına yönelik şiddet ve cinayet haberlerinin gündemde tutulması ve konuyla ilgili kamuoyu yaratılması açısından olumlu bir durum olmakla birlikte konunun nasıl ele alındığı haber metinlerinde kadınların yeniden bir hak ihlaline maruz kalmamaları açısından önemlidir. Yerel medyada bu durumun çok önemsenmediği ve ele alınan içeriklerin yeni mağduriyetlere ve hak ihlallerine yol açtığı tespit edilmiştir. Söz konusu olay gazetelerin tamamında mağdur kadının fotoğrafı, kimlik bilgileri, eğitim durumu ve yaşı gibi içerikleri ön plana çıkararak haberleştirilmiştir. Ayrıca bu haberlerde 7’nci kattan düşen ve hastanede tedavi altında bulunan kadınıla ilgili kişisel bilgilere yer verilmiş ve hatta kimi haberlerde kadının günlüğündeki içeriklere dair detaylar yayınlanmıştır.⁴ Olayla ilgili yerel medyada öne çıkarılan bir diğer unsur ise haberlerde kadının erkek arkadaşının evine gittiği, orada kaldığı ve birlikte alkol aldıkları vurgusu olmuştur.⁵ Bu içerikler mağdur kadının erkek arkadaşı ve arkadaşları ile birlikte eğlendikleri fotoğraf kullanılarak verilmiştir. Bu durum kadının erkek ile mutlu olduğu mesajını vererek mağduriyetin önüne geçmektedir. Bütün bunlar yerel medyada kadınların kişilik haklarını temele alan kadın lehine bir habercilik anlayışının bulunmadığını ortaya koyması bakımından önemlidir.

Herhangi bir şiddet olayını konu edinen kadın haberlerinde olaylar daha çok hikayeleştirilerek verilirken kurgulanan bu hikayede de kadınlar eş/sevgili ve anne olarak yer almaktadır.⁶ Kadını özne olmaktan çıkararak bu haberler mağdur kadın ekseninde kurgulanmakta ve fail olan erkeğin neredeyse hiç konuşulmadığı haber metinleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca kadın cinayeti/şiddeti haberlerinde olayın meydana geliş biçimi yerel gazeteler tarafından detaylı bir şekilde verilmiş ve bu durum haber başlıkları dahil olmak üzere haber metninde de yer almıştır.⁷ Kadın odaklı habercilik anlayışı çerçevesinde yayın yapmayı hedefleyen Bianet editörü Evrim Kepenek’e göre (2022) bu durum şiddetin pornografisini

⁴<https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/9108063/sedefnur-polis-sevgilisi-uyusturucu-kullandigi-icin-evlenmek-istememis>

⁵<https://www.bizimyaka.com/haber/9103841/sedefnur-olayinda-kan-donduran-detay-asagi-bile-inmediler>

⁶<https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/9108299/erkek-arkadasinin-kaldigi-pansiyondan-duserek-yasamini-yitirdi>

⁷<https://demokratkocaeli.com/haber/9813503/karisini-ekmek-bicagiyla-oldurdu>

üretmekten öteye gitmemektedir. Kepenek, medyada yer alan bu tarz cinayet ve şiddet haberlerinin son dönem kadın cinayetlerinin biçimini de etkilediğini söylemektedir. Kepenek, son yıllarda plazalardan atılarak ve yanarak öldürülen kadın sayılarındaki artışlara dikkat çekerek şiddet failinin bu haberlerden esinlendiğini ve bu tarz metinlerin kadını dert etmeyen, hak odaklı habercilik anlayışından uzak metinler olduğunu vurgulamaktadır.

Son olarak asayiş kategorisinde kadınlar şiddet ve cinayet haberleri dışında en yoğun olarak trafik kazası haberlerinde yer almıştır. Bu haber içeriklerinde ise trafik kazası olayında yaralanan, ölen veya kazayı yapan kişi kadın ise yerel medyanın bunu haber değeri olarak gördüğü ve haberlerin başlıklarında ve içeriklerinde kadın vurgusu ile bu tarz haberleri verdikleri tespit edilmiştir.⁸

Tablo 8: Gündem/Güncel kategorisindeki haber içerikleri

	Özgür Kocaeli		Kocaeli Demokrat		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kadınlar günü ile ilgili toplantı ziyaret haberleri	4	14,8	5	38,5	4	80,0	11	30,6	6	10,0	30	18,4
Kadınlar günü ile ilgili kadınların açıklamaları	1	3,7	0	0,0	0	0,0	3	8,3	7	11,7	11	6,7
Kadınlar günü ile ilgili erkeklerin açıklamaları	10	37,0	2	15,4	6	22,2	12	33,3	7	11,7	37	22,7
Belediyelerin kadınlara yönelik etkinlikleri	10	37,0	3	23,1	12	44,4	6	16,7	30	50,0	61	37,4
Kadınlara ilgili diğer haberler	2	7,4	3	23,1	5	18,5	4	11,1	10	16,7	24	14,7
Toplam	27		13		27		36		60		163	

İncelenen haberlerde gündem kategorisindeki kadın haberleri en yoğun olan ikinci kategoriyi oluşturmaktadır. Bunun fazla olmasının temel nedeni çalışmanın zaman aralığı içerisinde 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün yer almasıdır. Kadınlar günü öncesinde ve sonrasında gazeteler, kadınlarla ilgili içeriklere daha fazla yer vermişlerdir. Yerel gazetelerin internet sitelerinde gündem/güncel kategorili haberlerin ilk sırasında belediye etkinlikleri (%37,4) ikinci sırasında ise erkek siyasetçi ve yöneticilerin kadınlar günü mesajlarının (%22,7), üçüncü sırada kadınlar günü ile ilgili toplantı ve ziyaretler (%18,4), dördüncü sırada kadınlar günü ile ilgili diğer haberler (%14,7) ve son sırasında ise kadınlar günü ile ilgili kadın açıklamalarını kapsayan haberler (%6,7) olduğu tespit edilmiştir.

Yerel belediyelerin kadınlar gününe özel etkinliklerini kapsayan haber içeriklerinde kadınlar aciz/muhtaç olarak yansıtılmakta ve bu tarz haberler eril bir dil üzerinden kurgulanmaktadır. Bu haberlerde: "Kadınlara eğitim verildi, kadınlara ev kazaları anlatıldı.⁹ Kadınlara evde iş imkanı.¹⁰ gibi başlıklar atılarak kadınları "eğiten, geliştiren ve dönüştüren unsurlar olarak erkekler ön plana çıkarılmakta ve haber metninde erkeklerin açıklamaları birebir verilerek kadınların "gelişmesine" sundukları katkı yinelenmektedir. ¹¹ İkinci sırada yer alan erkek siyasetçilerin ve yöneticilerin kadınlar günü ile ilgili açıklamalarını kapsayan haberlerde ataerkil söylemlerin ağırlıklı olduğu tespit edilmiştir. Bu açıklamalarda kadının doğurganlığı, nesil yetiştiriciliği, fedakârlığı ve toplumun anası olma gibi toplumsal cinsiyet rollerini yeniden üreten söylemler dolaşıma sokulmaktadır.¹² Kadınlar günü ile ilgili toplantı ve

⁸ <https://www.bizimyaka.com/haber/9664936/otomobilin-carptigi-kadin-yaralandi>

<https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/9333762/zeynep-bozkus-trafik-kazasinda-hayatini-kaybetti>

⁹ <https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/9574217/kartepeli-kadnlara-ev-kazalari-anlatildi>

¹⁰ <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/9500462/kadnlara-evde-is-imkani>

¹¹ <https://www.bizimyaka.com/haber/9681331/bu-proje-ile-kadnlar-kale-gibi-guclu-duracak#>

¹² "Kadınlarımız, bizleri dünyaya getiren, büyüyen, yetiştiren, eğiten, sevgisi ile kuşatan ve şefkatli yürekleriyle bir an olsun bile bizleri yalnız bırakmayan, en değerli varlıklarımızdır" dedi. Peygamber Efendimiz de, "Cennet annelerin ayaklarının altındadır" diyerek kadınların toplumun birliği ve dirliği için ne derecede önemli olduğunu yüzyıllar önce tüm insanlığa izah etmiştir." <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/14148747/pozitif-ayrimcilik-yapmaya-devam>

ziyaret haberleri ise etkinlik duyurusu şeklinde kısa haber metinlerinden oluşmaktadır. Kadınlar günü ile ilgili diğer haberlerin içeriğini ise yerel kurumların veya kişilerin paylaşımlarını veya etkinliklerini kapsayan, haber aktörü bulunmayan içerikler oluşturmaktadır. Bu kategorinin en az içeriğe sahip haberleri ise kadınlar günü ile ilgili kadınların açıklamaları olmuştur. Kadınları ilgilendiren ve kadınlara atfedilen bir günde dahi kadın açıklamalarının medyada en az yer alan içeriği oluşturması kadınların medya metinlerindeki yetersiz temsiline de bir göstergesi olması bakımından önemlidir.

Tablo 9: Spor kategorisindeki haber içerikleri

	Özgür Kocaeli		Kocaeli Demokrat		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kadın voleybol takımı	5	55,6	7	70	0	0	10	41,7	6	30	28	43,8
Kadın basketbol takımı	0	0,	0	0	0	0	1	4,2	1	5	2	3,1
Kadın futbol takımı	4	44,4	2	20	1	100	9	37,5	10	50	26	40,6
Kadın Atletizm	0	0	1	10	0	0	2	8,3	3	15	6	9,4
Kadın Kick boks	0	0	0	0,	0	0	2	8,3	0	0	2	3,1
Toplam	9		10		1		24		20		64	

Spor kategorisindeki kadınlarla ilgili haber dağılımlarının yer aldığı tabloya göre kadın voleybol takımının haberleri (%43,8) ilk sırada yer alan içeriği oluşturmaktadır. Bu kategorideki diğer içeriklerin dağılımı ise sırasıyla kadın futbol takımı (%40,6), kadın atletizm sporcularının haberleri (%9,4), kadın basketbol takımı ile ilgili haberler (%3,1) ve kadın kick boks sporcuları ile ilgili haberler (%3,1) olmak üzere sıralanmıştır. “Erkek egemen” bir alan olarak bilinen bu kategoride kadınların yer alması yerel medyada kadının görünür olması bakımından oldukça önemlidir. Farklı branşlarda kadınların başarılarının yer aldığı spor kategorisi yerel medyada kadın odaklı habercilik perspektifinden pozitif haberlerin yer aldığı tek kategori olarak değerlendirilebilir.

Tablo 10: Siyaset kategorisindeki haber içerikleri

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Siyasi parti etkinlikleri	11	84,6	12	85,7	11	100	11	73,3	5	62,5	50	82
Kadın siyasetçilerin açıklamaları	2	15,4	2	14,3	0	0	4	26,7	3	37,5	11	18
Toplam	13		14		11		15		8		61	

Tablo 10, siyaset kategorisindeki kadın haberlerinin içeriğine ilişkin verileri göstermektedir. Bu kategoride bütün gazetelerde en yüksek orandaki haber içeriği (%82) siyasi parti etkinlikleri olarak tespit edilmiştir. Kadın siyasetçilerin açıklamaları (%18) ise gazetelerdeki siyaset kategorili haberlerde en az yer alan içerik olmuştur. Siyaset kategorisinde kadın haberlerinin yer alması kadınların kamusal alanda temsili ve medyanın bu temsili yansıma biçimi açısından önemlidir. Siyaset kategorisinde yer alan haberlerde kadınlara toplantı, ziyaret ve açılış gibi siyasi parti etkinlikleri çerçevesinde yer verildiği tespit edilmiştir. Bu haberler, kısa ve bilgi amaçlı olup kadınların siyasi partinin bir uzantısı olarak ikinci planda konumlandığı içeriklerden oluşmaktadır.¹³ Yerel gazetelerin internet sitelerinde yayınlanan kadın haberlerinde siyasi lider olarak kadına oldukça az yer verilmiştir.¹⁴

¹³ <https://www.kocaeligazetesi.com.tr/haber/9397446/iyi-partili-kadınlar-kartepeli-kadınlarla-bulustu>

¹⁴ <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/9400790/selma-kavaf-bu-ulke-yoksullugu-hak-etmiyor>

Tablo 11: Yaşam kategorisindeki haber içerikleri

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Özel Haber/röportaj	1	12,5	0	0	1	10	2	12,5	0	0	4	6,9
Kadın Etkinlikleri	3	37,5	0	0	0	0	3	18,8	2	14,3	8	13,8
Pandemi veya hastalık nedeniyle hayatını kaybeden kadınlar	4	50	10	100	8	80	10	62,5	11	78,6	43	74,1
Kadın Sağlığı	0	0	0	0	1	10	1	6,3	1	7,1	3	5,2
Toplam	8		10		10		16		14		58	

Bu tabloda yaşam kategorisindeki kadın haberlerinin içeriğine ilişkin veriler yer almaktadır. Buna göre pandemi veya hastalık nedeniyle hayatını kaybeden kadınlarla ilgili haberler (%74,1) bu kategorinin en yoğun içeriğini oluşturmaktadır. Bu haberlerde kadının anneliği, genç oluşu ve mesleği gibi unsurlar ön plana çıkarılmıştır.¹⁵ Çalışma kapsamında üç aylık süre boyunca bütün haberler incelenmiş ancak pandemi nedeniyle hayatını kaybeden bir erkeğin/babanın haberine rastlanmamıştır. Bu durum medyanın kadına bakış açısını ortaya koymak adına önemlidir. Öyle ki içerisinde kadın olan olaylar medya için bir haber değeri taşımakta özellikle ölen bir kadınsa bu değer daha da artmaktadır. İkinci sırada yer alan haber içeriği ise kurs ve konser gibi kadınlar tarafından organize edilen etkinlikleri (%13,8) kapsamaktadır. Kadınlarla ilgili özel haberler (%6,9) ise erkek egemen alanlarda başarılı olmuş kadınların hikayelerinden oluşmaktadır.¹⁶ Son olarak kadın sağlığı konusundaki haberlerde kadın hastalıkları ile ilgili içerikler yer almaktadır.¹⁷

Tablo 12: Kadın Hakları kategorisindeki haber içerikleri

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yasa/Kanun bilgileri	2	22,2	0	0	4	66,7	0	0	0	0	6	18,2
Yürüyüş/gösteri	3	33,3	2	100	2	33,3	4	80	6	54,5	17	51,5
Davalar	0	0	0	0	0	0	1	20	0	0	1	3
Kadın Hakları	3	33,3	0	0	0	0	0	0	3	27,3	6	18,2
İstatistik bilgileri	1	11,1	0	0	0	0	0	0	2	18,2	3	9,1
Toplam	9		2		6		5		11		33	

Tablo 12, yerel gazetelerin internet sitelerinde yer alan kadınlarla ilgili haberlerden kadın hakları konusundaki haberlerin içeriğine ilişkin verileri göstermektedir. Gazetelerin kadın hakları konusundaki haberlerinde yoğun olarak yer verilen haber içerikleri sırasıyla; kadın sivil toplum örgütlerinin yer aldığı yürüyüş gösteri¹⁸(%51,5) haberleri, kadınlara yönelik yeni çıkarılan yasa/kanun bilgileri¹⁹ (%18,2) ile ilgili haberler, kadın hakları ile ilgili haberler (%18,2), kadın cinayetleri ve şiddet ile ilgili istatistik bilgileri²⁰

¹⁵ <https://demokratkocaeli.com/haber/9249518/genc-anne-koronaviruse-yenildi>

<https://www.bizimyaka.com/haber/9249401/39-yasindaki-anne-koronaviruse-yenik-dustu>

¹⁶ <https://www.ozgurkocaeli.com.tr/haber/9527039/ojeli-eller-direksiyon-salliyor-biri-tirin-digeri-traktorun-tepesinde>

<https://www.bizimyaka.com/haber/9521174/lisede-makine-egitimi-alan-genc-kadin-aradigi-isi-sanayide-buldu>

¹⁷ <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/9116923/rahim-agzi-kanseri-tarama-ve-asi-ile-kesin-olarak-olunabilir>

¹⁸ <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/9536777/kocaeli-kadin-platfomu-taciz-iddialarina-karsi-toplaniyor>

¹⁹ <https://www.bizimyaka.com/haber/9513145/cumhurbaskani-erdogan-kadin-cinayetlerine-iyi-hal-indirimi-olmayacak>

²⁰ <https://www.kocaeligazetesi.com.tr/haber/9528853/kocaelide-en-az-89-kadin-olduruldu-147-kadının-olum-nedeni-intihar-olarak-yansidi>

(%9,1) ve kadınları kapsayan davalardır (%3).²¹ Kadınların hak arayış biçimlerinin yerel medyada haber olarak yer alması kadın odaklı habercilik açısından olumlu bir durum olarak değerlendirilmekte olup; gazetelerdeki genel haber dağılımına bakıldığında bu oran oldukça düşüktür.

Tablo 13: Ekonomi kategorisindeki haber içerikleri

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		%
Kadın İstihdamı	1	33,3	3	75	2	66,7	2	50	8	50	16	53,3
Erkek yöneticilerin açıklamaları	1	33,3	1	25	0	0	2	50	5	31,3	9	30
Ekonomide öne çıkan kadın etkinlikleri ve açıklamaları	1	33,3	0	0	1	33,3	0	0	3	18,8	5	16,7
Toplam	3		4		3		4		16		30	

Tablo 13'te ekonomi kategorisindeki haberlerin içeriğine ilişkin veriler gösterilmektedir. Buna göre kadın istihdamı ile ilgili haberler (%53,3) en yoğun içeriği oluşturmuştur. Bu haberler yerel kuruluşların veya sivil toplum örgütlerinin kadın istihdamına yönelik faaliyetlerini ve kadın istihdamıyla ilgili sayısal verileri kapsamaktadır.²² Erkek yöneticilerin açıklamalarını kapsayan haber içeriklerinde ise kadınların ekonomide yetersiz temsil edildiği vurgusu yer almakta ve bu konu erkek bakış açısıyla ele alınmaktadır. Kategorinin en az içeriğini oluşturan ekonomi alanında öncü kadınların etkinlikleri ve açıklamaları ise bu kategorinin en az yer alan içeriğini oluşturmaktadır. Bu haberlerde de kadın kooperatiflerinin toplantı ve açıklamalarına yer verilmiştir.²³

Tablo 14: Kadınların Haber Metinlerinde Yer Alma Biçimi

	Özgür Kocaeli		Demokrat Kocaeli		Bizim Yaka		Çağdaş Kocaeli		Kocaeli		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Anne/Eş/Sevgili	65	47,8	37	46,3	64	52	53	44,9	59	43,7	278	47
Mağdur	47	34,6	19	23,8	45	36,6	26	22	37	27,4	174	29,4
Siyasi Aktör	7	5,1	8	10,0	6	4,9	8	6,8	8	5,9	37	6,3
Yönetici/lider kadın	8	5,9	6	7,5	7	5,7	7	5,9	11	8,1	39	6,6
Sporcu	9	6,6	10	12,5	1	0,8	24	20,3	20	14,8	64	10,8
Toplam	136		80		123		118		135		592	

Tablo 14'de kadınların gazetelerin internet sitelerindeki haber metinlerinde yer alma biçimleri incelenmiştir. Tablo genelinin incelenen haber sayısından fazla olma nedeni haberlerin bazılarında kadınların birden fazla kategoride temsil edilmesidir. Örneğin asayiş haberlerinde hem anne hem eş, hem de sevgili olarak işaretlenen kadınlar mağdur kategorisinde de yer almışlardır. Çalışma kapsamında incelenen haberlerde kadınlar yoğun olarak "anne, eş, sevgili" (%47) rolleri ile yer alırken haberlerin büyük çoğunluğunda (%29,4) kadınların mağdur olarak yansıtıldığı da ortaya konulmuştur. Bu haberler ise yoğun olarak asayiş ile gündem kategorilerindeki haber metinlerinden oluşmaktadır. Bu metinlerde kadınlar şiddet/cinayet trafik kazası gibi olaylarla gündeme gelmişlerdir. Bu durum medyada kadınların

²¹ <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/haber/9536777/kocaeli-kadin-platformu-taciz-iddialarina-karsi-toplaniyor>

²² <https://demokratkocaeli.com/haber/9096808/kadin-istihdami-icin-ksodan-dev-adim>

²³ <https://www.kocaeligazetesi.com.tr/haber/9421107/marmara-kadin-kooperatifleri-birligi-subat-ayi-toplantisini-yapti>

ancak bir hak ihlalinin konusu olduğunda yer bulabildiği görüşünü doğrulamakla birlikte yerel medyada kadının toplumsal cinsiyet rolleri ile ön plana çıkarıldığını da ortaya koymaktadır.

Sporcu (%10,8) türündeki haberler ise kadın voleybol takımı, futbol takımı ve basketbol takımı haberlerinden oluşmaktadır. Yönetici/lider kadın (%6,6) haberleri ise genellikle gündem ve ekonomi kategorisinde yer alan ve kadınlar günü etkinlikleri çerçevesinde açıklama yapan kadınların ve kadın kooperatiflerin haberlerinden oluşmaktadır. Siyasi aktör olarak kadınların yer aldığı haberlerde (%6,3) dsiyasi partinin kadın kolları faaliyetlerine yoğun olarak rastlanmakta ve siyasi kadın liderlerin söylemleri bu haberlerde oldukça az sayıda yer almaktadır.

6. Sonuç ve Öneri

Yapılan analiz sonucunda, yerel medyayı temsilen incelenen gazetelerde kadın haberlerinin yoğun olarak şiddet/cinayet gibi olayları kapsayan asayiş kategorisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen verilerde kadınların 278 haberde anne/eş/sevgili gibi toplumsal cinsiyet rolleriyle ön plana çıkarıldığı, 174 haberde de mağdur olarak yer aldığı belirlenmiştir. Medyanın cinsiyetçi ve eril yapısını açığa çıkarmaya yönelik pek çok çalışma yapılmaktadır. Yerel medya özneline yapılan çalışmalarda kadın cinayeti ve şiddet üzerine odaklanmakta ve bu haberlerde kadınların nasıl temsil edildiği ortaya konulmaktadır. Ilgın ve Karagül tarafından, Çanakale yerel medyası özneline yürütülen ve medyada kadın cinayetlerinin verilmiş biçiminin ele alındığı çalışmada, kadın cinayetleri ile ilgili haberlerde kadına yönelik suçlayıcı ve yargılayıcı ifadeler açığa çıkarılarak medyanın erkeği koruyan yapısına işaret edilmektedir (2023: 177). Öztunç ve Büyükbaykal, tarafından Sakarya yerel medyası özneline yürütülen çalışmada ise yerel medyanın asayiş haberlerini genellikle polis bültenlerinden alarak yayımlandığı vurgusu yer almakta olup bu durumun kadına yönelik şiddet haberlerinde sorumlu gazetecilik yapılması noktasında bir engel olarak görülmemesi gerektiği belirtilmektedir (2018: 982). Bu çalışmada ise yerel medyadaki kadın haberleri sadece şiddet ve cinayet özneline değil farklı haber türleri açısından kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. Çalışma medyanın kadın haberlerinde pek çok farklı türde toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştiren içeriklerini ortaya koymakta ve bu içeriklerin kadın odaklı habercilik perpektifiyle değerlendirmesini kapsamaktadır.

Kadın odaklı habercilik yapılırken sadece metnin kurgusu, cinsiyetçi kalıpların kullanılmaması gibi unsurlara dikkat etmek yeterli değildir. Haberler başlık, fotoğraf ve metin ile bir bütün olduğundan içeriğinde yer alan tüm unsurlarda kadın haklarının gözetildiği bir anlayışın korunması önem taşımaktadır. Haberlerde kullanılan fotoğraflarda etik ve ahlaki alanların gözetilmesi özellikle mağdur kadının fotoğrafının aleni bir biçimde verilmemesi gerekmektedir.

Bu çalışma ortaya koymuştur ki yerel medya haberleri; haberlerde kadının temsil biçimleri, görsel unsur olarak mağdur kadın fotoğrafı kullanma, toplumsal cinsiyet rollerine atıfta bulunma, kadınlarla ilgili ataerkil açıklamalara yer verme gibi kadın odaklı habercilik anlayışı açısından olumsuz olarak görülen pek çok unsuru barındırmaktadır. Bulunduğu bölgeyi beslemesi, geliştirmesi ve bölgedeki toplumsal normların pekiştirilmesi gibi yönleriyle etkin bir medya aracı olarak yerel medyanın bu tutumu eril zihniyetin yayılmasına da hizmet etmektedir.

Kadın odaklı haberciliğin aslında toplumsal cinsiyet odaklı habercilik anlayışının temelini oluşturduğu, medya ve kadın tartışmalarının da bu çerçevede ele alındığı günümüzde medyada bireyin temsiline dönüşümü de artık bir gerekliliktir. Bu nedenle yerel medyanın cinsiyetçi söylemlerden arındırılarak kadın odaklı habercilik anlayışını benimsemesi ve bu tutumuyla ana akım medyayı beslemesi medyadaki dönüşüm açısından oldukça önemlidir. Medyadaki dönüşümün sağlanabilmesi için küçük ölçekli ve yerel düzeyde yayın yapan yerel medya kuruluşlarının etkin ve etkili çözüm önerileri ile dönüştürülerek bu dönüşümün yaygın medyaya yayılmasını sağlamak daha mümkün görünmektedir. Bu durumun dönüştürülmesine ve yerel medya kuruluşlarının bu alanda geliştirilmesine ilişkin çözüm önerileri aşağıda sunulmuştur:

- Yerel medya çalışanlarına kadın hakları bağlamında habercilik eğitimleri verilmelidir.

- Medya metinlerinde üretilen haberlerin eril diline karşı kadın hakları temelli alternatif bir dil oluşturulmalıdır.²⁴ Bu çalışmalar alternatif medya kanalları aracılığıyla yapıyor olsa da bu çabanın yerele indirgenmesi ve medyada dönüşümün ilk basamağının yerel medya olarak belirlenmesi gerekmektedir.
- Hak haberciliği üniversitelerin iletişim fakültelerinin ders planlarına eklenmeli ve bu alanda uygulamalı eğitimlerle kadın odaklı habercilik bu ders kapsamında ele alınmalıdır.
- Gazetecilik mesleğinin kadınlar için dezavantajlı bir meslek olduğu yaklaşımının bir kenara bırakılarak yerel medyada çalışan kadın gazetecilerin sayısı artırılmalı ve bu kadın gazeteciler iletişim fakültesi mezunlarından tercih edilmelidir.
- Atölye çalışmalarıyla alanda çalışan gazetecilere toplumsal cinsiyet odaklı habercilik seminerleri verilmelidir.
- Bunların uygulanabilmesi için öncelikli olarak yerel medya kuruluşları ile iletişim fakülteleri arasında sürdürülebilir bir iletişim ortamı oluşturulmalıdır.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).

Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

Kaynaklar

- Aktaş, G. (2013), Feminist Söylemler Bağlamında Kadın Kimliği: Erkek Egemen Bir Toplumda Kadın Olmak. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi. 30(1). ss. 53-72.
- Alankuş, S. (2007a). *İnsan Hakları Haberciliği*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları
- Alankuş, S. (2007b). Neden Kadın Odaklı Habercilik?, (Der.: S. Alankuş), Kadın Odaklı Habercilik, ss. 25-67, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Alankuş, S. (2012). BİA2 Ve Hak Haberciliği Eğitim Çalışmaları Üzerine (Der.: S. Alankuş), *Çocuk Odaklı Habercilik*, ss.13-27, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.
- Arslan E. & Arslan B. (2018), Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Bağlamında Yerel Basın ve Kadın Gazeteciler, (Ed.: Doğan E., Geçgin E.) *Current Debates in Public Relations Cultural & Media Studies*. ss.217-237, United Kingdom: Ijopce publication Limited.
- Balci, A. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İnkeler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bora, A. (2005). *Kadınların Sınıfı, Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası*, İstanbul: İletişim Yayınları."
- Dursun, Ç. (2007). *Hak Haberciliğinin Doğası Ve Olanağı*. (Der.: S. Alankuş), Kadın Odaklı Habercilik, ss. 105-127, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti.
- Dursun, Ç. (2008). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ve Haber Medyası: Alternatif Bir Habercilik. TC Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Dündar, P. & Deniz, Ş. (2010). Barış Gazeteciliği: Türk Yazılı Basımında 2003 Irak Savaşı Haberlerinin Değerlendirilmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14 (3), ss. 200-213.

- Franklin, B. (2005). *Local Journalism And Local Media: Making The Local News*. Routledge.
- Gencil-Bek, M., & Binark, M. (2000). *Medya Ve Cinsiyetçilik*. Kasaum Yayını.
- Geray, H. (2011). *Toplumsal Araştırmalarda Nicel Ve Nitel Yöntemlere Giriş: İletişim Alanından Örneklerle*. İstanbul: Genesis Kitap.
- Gezgin, S. (2007). *Türkiye’de Yerel Basın*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
- Gilchrist, K. (2010). “Newsworthy” victims? Exploring differences in Canadian local press coverage of missing/murdered Aboriginal and White women. *Feminist media studies*, 10(4), ss. 373-390.
- Girgin, A. (2009). *Türkiye’de Yerel Basın*. İstanbul: Der Yayınları.
- Gürses, F. (2015). Demokrasi, Yurttaşlık Ve Yerel Basın: Yurttaş Katılımında Yerel Basının Önemi. (Ed.: İşman A. & Özgür A. Z.), *İletişim Çalışmaları*, ss. 41-53, Sakarya: Burak Ofset.
- Ilgın Özlem Hicran & Karagül Damla (2023). Medya ve Kadın Cinayetleri Çanakkale Yerel Medya Örneği. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 9(2), ss. 149-188.
- Kalender, A. (1999). *Demokrasilerde Yerel Basının Önemi*. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.
- Kepenek, E. (2022). Haber Atölyesi Podcast [H. A. Podcast tarafından kaydedildi]. İstanbul, Kocaeli/İzmit, Türkiye.
- Kocaeli Yıllık. (1973), Kocaeli yıllık. Kocaeli Valiliği.
- Mater, N. ve Çalışlar, İ. (2012). Medyadaki Durumu Tersine Çevirmek. (Ed., S. Alankuş), *Kadın Odaklı Habercilik*, ss. 169- 197, İstanbul: IPS Vakfı Yayınları.
- Öztunç M. & Büyükbaykal C. (2018), Sakarya Yerel Basınında Çıkan Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Farklı Boyutlardan İncelenmesi *Turkish Studies Social Sciences*, 13(26), ss. 971-984.
- Saktanber, A. (1993), Türkiye’de Medyada Kadın: Serbest Müsait Kadın veya İyi Eş, Fedakar Anne, (Der.: Ş.Tekeli), *1980’ler Türkiye’sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar*, ss.211-232, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Samer, Y. (2007). Ne Mağdur Olsun Ne Öteki Ne De Hak Haberciliği, (Der.: S.Alankuş), *İnsan Hakları Haberciliği*, ss. 128-134, İstanbul: IPS İletişim Vakfı.
- Şahin, T. (2017), Kocaeli Yerel Gazetelerinde Yayınlanan Haberlerin Analizi. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 4(1), ss. 29-52.
- Şimşek, S. (2001), Başlangıcından Bugüne Kocaeli Basın Tarihi 1848-2001,Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Timisi, N. (1997), *Medya Ve Cinsiyetçilik*. Ankara: TC Başbakanlık Kadının Sorunları ve Statüsü Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Tokdoğan, N. (2013), Hak Haberciliğinde Temel Bir Uğrak: Kadın Odaklı Habercilik ve JİNHA Örneği. *Mülkiye Dergisi*, 3(37), ss. 9-35.
- Vural, A. M. (1999), *Yerel Basın Ve Kamuoyu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2008), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Siteleri

- Bizim Yaka (2022), <https://www.bizimyaka.com/> (Erişim Tarihi: 17.09.2022).
- Çağdaş Kocaeli (2022), <https://www.cagdaskocaeli.com.tr/> (Erişim Tarihi: 20.09.2022).
- Demokrat Kocaeli (2022), <https://demokratkocaeli.com/> (Erişim Tarihi: 15.09.2022).
- Kocaeli Gazetesi (2022), <https://www.kocaeligazetesi.com.tr/> (Erişim Tarihi: 25.09.2022).
- Özgür Kocaeli (2022), <https://www.ozgurkocaeli.com.tr/> (Erişim Tarihi: 10.09.2022)